

Владислав Олександрович ПЕТРОВ,

курсант 3 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна

Науковий керівник: Фіалка Михайло Ігоревич,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри

кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна

АБСОЛЮТНИЙ РІВЕНЬ КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Тема корупції є чи не найбільш актуальною сьогодні в українському соціумі. Це є абсолютно логічним і закономірним, адже рівень корупції досяг межі, за якою починається крах держави. Питання поширення та зростання рівня корупції, ефективного запобігання, реалізації антикорупційної політики, співпраці громадянського суспільства та влади у протидії корупції досліджували такі вітчизняні дослідники, як В. Ф. Мартиненко, А. М. Михненко, Е. М. Макаренко, С. О. Кравченко, О. В. Соснін, Ю. Г. Кальниш, Є. Невмержицький та багато інших.

Метою нашого дослідження є визначення терміну «корупційна злочинність», дослідити теоретичне розуміння абсолютного рівня корупційної злочинності та проаналізувати його сучасний стан в Україні.

Термін «корупція» походить від сполучення латинських слів *correi* та *rumpere*: *correi* – обов'язкова причетність декількох представників однієї із сторін до однієї справи, а *rumpere* – порушувати, ламати, пошкоджувати, скасовувати. Так утворився самостійний термін – *corruptere*, що означає участь в діяльності декількох (не менше двох) осіб, мета яких полягає у «псуванні», «руйнуванні», «пошкодженні» нормального розвитку судового процесу або процесу керування справами суспільства [1, с. 5].

Як зазначає С. Г. Александров, під корупцією розуміють ситуацію, коли посадова особа приймає протиправне рішення, з якого отримує вигоду друга стороною, а сама посадова особа отримує незаконну винагороду від цієї сторони [2, с. 17]. В свій час, А. І. Долгова та С. В. Ванюшкін визначають корупцію як соціальне явище, що характеризується підкупом, продажністю державних або інших службовців і на цій основі корисливим використанням ними в особистих або у вузько групових, корпоративних інтересах офіційних службових повноважень, пов'язаних з ними авторитету й можливостей [3, с. 501]. На думку К. Фрідріха, корупція – це поведінка, що відхиляється, поєднується з приватною мотивацією й означає, що приватні (індивідуальні, групові) цілі досягаються за публічний рахунок [4].

Більш розгорнуто визначає корупцію Дж. Най. Він зазначає, що корупція – це поведінка, що відхиляється від формальних обов'язків публічної ролі під дією приватних матеріальних чи статусних цілей або порушує правила, які забороняють окремі види стосовно приватного впливу [5].

До речі, поняття корупції в правовому полі України закріплено в ст. 1 Закону України «Про за-

побіганню корупції». В даному нормативно-правовому акті під корупцією розуміється використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки (пропозиції) такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка (пропозиція) чи надання неправомірної вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [6].

З тим щоб визначитись, що являє собою корупційна злочинність необхідно проаналізувати погляди науковців на визначення поняття злочинності. В кінці 60-х років XX століття Н. Ф. Кузнецова, визначала її, тобто злочинність, як відносно масове, історично мінливе соціальне, що має кримінально-правовий характер, явище класового суспільства, яке складається з усієї сукупності злочинів, вчинених у певній державі у певний період часу [7, с. 173]. Декілька пізніше В. М. Кудрявцев визначав злочинність як класово обумовлене, історично перехідне, мінливе, соціально-правове явище антагоністичного характеру, що включає сукупність усіх злочинів, вчинених в даному суспільстві, в даний період, які характеризуються кількісними (динаміка, стан) і якісними (структура, характер) показниками [8, с. 138]. В. М. Дрьомін, вважає, що злочинність – це поширена соціальна активність, різновид масової практики людей, що проявляється в деструктивній поведінці (діяльності, вчинках), яка передбачає кримінальну відповідальність згідно з чинним на даній території і в даний час законодавством [9, с. 81].

Сучасна кримінологічна наука під злочинністю розуміє історично мінливе, соціальне явище, яке являє собою систему передбачених кримінальними законами діянь, що вчиняються на певній території або серед членів певних соціальних груп упродовж певного проміжку часу [10, с. 32].

Отже, виходячи з цього, на нашу думку, доцільно використовувати таке визначення: **корупційної злочинності** – це історично мінливе, соціально-правове явище, що включає сукупність усіх злочинів, які виявляються у неправомірних діях з боку службової особи щодо використання наданих повноважень у сфері регулювання суспільних відносин для збагачення, протиправного одержання матеріальних чи інших благ і переваг в особистих чи групових інтересах вчинених в даному суспільстві, за певний проміжок часу.

На думку відомого кримінолога В. В. Лунєєва, будь-яка наука тією чи іншою мірою починається з вимірювання, а техніка кримінологічного дослідження у більшості повинна опиратися на відповідні статистичні методи [11, с. 407]. При цьому, злочинність як явище може бути оцінена і навіть виміряна у певних кількісних і якісних показниках, що дуже важливо для з'ясування сутності цього явища, виявлення його внутрішніх взаємозв'язків залежно від зовнішніх чинників [12, с. 243].

Під рівнем злочинності слід розуміти кількісну характеристику, яка являє собою абсолютну кількість зареєстрованих злочинів і осіб, що їх вчинили, на певній території за конкретний проміжок часу (за місяць, квартал або рік) [10, с. 37]. При цьому, рівень злочинності необхідно розглядати не тільки як кількість певних явищ, але як абсолютні величини вчинених злочинів і осіб, які їх вчинили.

Отже, входячи з цього слід зазначити, що під **рівнем корупційної злочинності** слід розуміти кількісну характеристику, яка являє собою абсолютну кількість зареєстрованих злочинів пов'язаних із ко-

рупцією та осіб, що їх вчинили на певній території за конкретний проміжок часу, а також кількість осіб, які були засуджені вироком суду за дане діяння.

Вимірювання рівня корупції в Україні допомагає визначити її загальний рівень. Регулярне вимірювання рівня корупції в Україні є інформаційним джерелом даних про фактори, які детермінують корупцію в її різних формах та дають змогу виробити найбільш ефективні антикорупційні заходи. Вимірювання рівня корупції є одним з найбільш ефективних заходів здійснення політики: результати оцінки корупції посилюють увагу суспільства до небезпеки корупції та допомагають йому впливати на свій уряд. Моніторинг корупції шляхом її дослідження та оцінки допомагає більш ефективно реалізовувати антикорупційні заходи в Україні.

Проаналізувавши статистичні дані про вчинені корупційні злочини за 2014–2015 роки, нами було встановлено те, що абсолютний рівень корупційної злочинності за всіма існуючими показниками поступово зменшується (див. рис. 1).

Рис. 1 Абсолютний рівень корупційної злочинності в 2014–2015 роки

Виходячи з викладеного вище, можливо наголосити на тому що корупційна злочинність в Укра-

їні має свій абсолютний рівень злочинності який, в останні роки поступово знижується.

Список бібліографічних посилань

1. Камлик М. І., Невмержицький Є. В. Корупція в Україні. Київ: Знання, 1998. 187 с.
2. Александров С. Г. Правовой механизм борьбы полиции с коррупцией (сравнительно-правовое исследование на примере Российской Федерации и ведущих зарубежных стран): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01. М., 2005. 314 с.
3. Криминология: учебник для юрид. вузов/А. И. Алексеев и др.; ред. А. И. Долгова. М.: Инфра-М – Норма, 1997. 779 с.
4. Political corruption: A hand book/ed. by Heldenheimer A. J. Oxford: Transaction, 1985. P. 15.
5. Nye J. Corruption and political development: a cost/benefit analysis. *American Political Science*. 1967. No. 12 (61). P. 417.
6. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/1700-18> (дата звернення: 08.02.2017).
7. Кузнецова Н. Ф. Преступление и преступность. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1969. 345 с.
8. Кудрявцев В. Н. Курс советской криминологии: Предмет. Методология. Преступность и ее причины. Преступник. М.: Юрид. лит., 1985. 416 с.
9. Преступность и криминологические основы уголовной юстиции: монографія/В. Н. Дремін, А. А. Березовський, Н. А. Орловская и др.; под ред. В. Н. Дремينا. Одесса: Феникс, 2007. 280 с.
10. Криминологія. Загальна частина: навч. посіб./А. Б. Блага, І. Г. Богатирьов, Л. М. Давиденко та ін.; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Вид-во ХНУВС, 2011. 240 с.
11. Лунеев В.В. Преступность XX века. Мировые, региональные и российские особенности. М.: Норма, 1997. 480 с.
12. Фіалка М. І. До проблеми визначення змісту терміну «кримінологічна характеристика злочинності». *Вісник Криминологічної асоціації України*. 2015. № 1 (9). С. 237–246.
13. Иванов Ю. Ф., Джу́жа О. М. Криминология: навч. посіб. Київ: Вид. Паливода А. В., 2006. 264 с.

Одержано 10.02.2017